

Leden Vaste Commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Plaats/datum:
Utrecht, 9 mei 2025

Kenmerk:
2025.005

Onderwerp:
Passend onderwijs

Geachte leden van de vaste Kamercommissie OCW,

Op woensdag 21 mei spreekt u over passend en inclusiever onderwijs. De PO-Raad en Sectorraad GO steunen de ambitie om in de toekomst zoveel mogelijk leerlingen thuisnabij onderwijs te bieden. Tegelijk zien wij dat het huidige stelsel stevig onder druk staat. Door de constante toename van het aantal leerlingen in cluster 3 en 4 van het (voortgezet) speciaal onderwijs (hierna: (v)so) blijven er te weinig middelen over voor de ondersteuning van leerlingen binnen met name het regulier onderwijs.

Hier komt bij dat gemeentes zich gedwongen voelen om te korten op gemeentelijke regelingen. Het gaat hier bijvoorbeeld om de ondersteuning van gezinnen via wijkteams. Deze vormen van ondersteuning zijn cruciaal voor het goed functioneren van passend onderwijs. Als de hulp aan kinderen en hun omgeving wegvalt of afneemt, verhoogt dit de druk op scholen en passend onderwijs.

1. Actualiseer het budget voor passend onderwijs i.v.m. stevige groei cluster 3 en 4

Het funderend onderwijs heeft te maken met een ontwikkeling die tegengesteld is aan de gewenste beweging richting inclusiever onderwijs. Ten opzichte van 2011 – het peiljaar voor de bekostiging van samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs – zien we een stevige groei van het totaal aantal leerlingen in cluster 3 en 4.¹ Ook zien we dat er nog steeds wachtlijsten zijn voor leerlingen om toegelaten te worden tot het (v)so. Voor deze groei is niet één oorzaak aan te wijzen, maar het personeelstekort en de werkdruk in het onderwijs spelen hierin zeker een rol.

Het aantal leerlingen in cluster 3 en 4 van het speciaal onderwijs (so) is in 2024 ten opzichte van 2011 met 14,9% gegroeid. In cluster 3 en 4 van het voortgezet speciaal onderwijs (vso) gaat het om een groei van 13,2%. Het totaal aantal leerlingen in de po- en vo-sector daalde in dezelfde periode licht.

Het budget voor passend onderwijs – dat nu via de samenwerkingsverbanden naar scholen gaat – is landelijk vastgesteld en gemaximeerd. Tekorten op de begroting van een samenwerkingsverband moeten worden gedekt uit de middelen van aangesloten scholen (zowel regulier als speciaal onderwijs). De stevige groei van cluster 3 en 4 heeft tot gevolg dat er minder geld is voor ondersteuning van leerlingen binnen het regulier en speciaal onderwijs. Met name leerlingen met een

---

¹ Cluster 1 en 2 zijn landelijk georganiseerd en vallen buiten de systematiek van de samenwerkingsverbanden

ondersteuningsvraag in het regulier onderwijs kunnen hierdoor minder goed worden geholpen, met als mogelijk gevolg een nog hogere instroom van het aantal leerlingen in cluster 3 en 4.

Om deze dynamiek te doorbreken moet het landelijke vastgestelde budget voor passend onderwijs worden aangepast aan de huidige situatie waarin meer leerlingen gebruik maken van cluster 3 en 4.

2. Voorzie cluster 3 en 4, net als cluster 1 en 2, van rechtstreekse en stabiele bekostiging

Aanvullend pleiten wij voor een manier van bekostigen die beter bijdraagt aan passend en inclusiever onderwijs voor alle leerlingen. Dit kan door cluster 3 en 4, net als cluster 1 en 2, rechtstreeks en stabiel te bekostigen. Het voorkomt dat de overstap van een leerling naar het regulier onderwijs direct financiële gevolgen heeft voor een (v)so-school. Hiermee maken we de financieringsstructuur ondersteunend aan de inclusiebeweging en kunnen (v)so-scholen hun eigen onderwijsaanbod en ondersteuningsaanbod voor reguliere scholen ook op peil houden bij wisselende leerlingenaantallen.

Door rechtstreekse bekostiging kunnen cluster 3 en 4 een stevige expertisefunctie vervullen, ook als het aantal leerlingen in cluster 3 en 4 daalt. Hiermee bewaken we de continuïteit van kennisopbouw en kennisoverdracht en zorgen we ervoor dat het (v)so reguliere scholen kan ondersteunen in de beweging richting inclusiever onderwijs. Bovendien voorkomt deze manier van bekostigen dat een verwijzing naar het (v)so ten koste gaat van ondersteuningsmiddelen in het regulier onderwijs.

Hieraan moet wel de doelstelling worden gekoppeld om het aantal leerlingen in cluster 3 en 4 geleidelijk te verminderen en vanuit deze clusters ambulante begeleiding binnen reguliere scholen te organiseren. Deze ambulante begeleiding kan voor korte of langere tijd worden toegevoegd aan een (multidisciplinair) team binnen een reguliere school en daar op termijn mogelijk structureel onderdeel van worden. Op deze manier houden we tegelijk grip op de beweging richting inclusiever onderwijs.

3. Inclusiever onderwijs vraagt om inclusieve onderwijshuisvesting

Voor de lange termijn vraagt inclusiever onderwijs om inclusieve schoolgebouwen: toegankelijke, multifunctionele en adaptieve plekken waar regulier en gespecialiseerd onderwijs samenkomt met (jeugd)zorg en kinderopvang. Omdat schoolgebouwen vaak 70 tot 75 jaar blijven staan, is nu investeren in huisvesting essentieel. Dit vereist wettelijke verankering van minimale ontwerpeisen, inzicht in de extra ruimtebehoefte én structurele bekostiging voor gemeenten en schoolbesturen.

Uiteraard zijn we altijd bereid om de inhoud van deze brief nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Freddy Weima
Voorzitter PO-Raad

Alain van de Haar
Directeur-bestuurder Sectorraad GO